

Praha 26.5.2006

22

**Činnost radiační onkologie a klinické onkologie v České republice
v roce 2005**

*Activity in X-ray oncology and clinical oncology in the Czech Republic
2005*

Souhrn

Počet ošetření-vyšetření vzrostl oproti předchozímu roku o 6,6 %, počet léčených pacientů s nádorovým a nenádorovým onemocněním se téměř nezměnil (101,2 %). Aktuální informace dále přináší údaje o počtu nově přijatých s nádorovým onemocněním k léčbě, o počtu nově přijatých s nenádorovým onemocněním k léčbě, o druhu terapie, o počtu přístrojů. Údaje jsou za Českou republiku a za jednotlivé kraje.

Summary

Number of examinations has increased by 6.6 %, numbers of treated patients with tumorous and non tumorous diseases have been found nearly the same as in previous year (101.2 %). This Topical Information comprises data concerning number of newly admitted patients for treatment with tumorous disease, number of newly admitted patients for treatment with non tumorous disease, further data concerning kind of therapy, number of medical devices. This data are presented both for the Czech Republic and for all regions.

Česká republika patří ve srovnání se světem k zemím s vysokým výskytem novotvarů, které patří k nejzávažnějším onemocněním. Radiační onkologie (radioterapie) a klinická onkologie významně ovlivňují léčbu a přežívání pacientů. Tato Aktuální informace podává přehled o činnosti těchto jmenovaných oborů.

Podkladem pro zpracování dat je roční výkaz A (MZ) 1-01. Vyplňuje ho každé samostatné oddělení (pracoviště) klinické onkologie, radiační onkologie, dětské onkologie a hematookologie včetně ambulantních částí nemocnic, bez ohledu na jejich zřizovatele.

Na 90 samostatných odděleních (pracovištích) klinické onkologie, dětské onkologie a hematookologie a 38 odděleních radiační onkologie pracovalo 285,2 lékařů (přepočtený počet, včetně smluvních pracovníků). Rozdělení lékařů (fyzických osob) podle specializace: lékaři se specializací v oboru radiační onkologie tvořili 37,2 %, lékaři se specializací v oboru klinická onkologie tvořili 39,5 %, se specializací v oboru dětská onkologie bylo 1,3 % lékařů a 22,0 % tvořili lékaři s kombinacemi uvedených specializací.

V roce 2005 došlo celkově k nárůstu počtu ošetření-vyšetření proti roku 2004 o 6,6 %. Vzestup vykázalo 9 krajů, velký vzestup v počtu ošetření-vyšetření byl v Pardubickém kraji a v Jihomoravském kraji, k významnějšímu poklesu došlo v Plzeňském kraji. Počet dispenzárních vyšetření v roce 2005 byl v ČR téměř stejný jako v roce 2004. K nejvyššímu vzestupu došlo opět v Pardubickém kraji (o 30,1 %). K nejvyššímu poklesu dispenzárních vyšetření došlo v Moravskoslezském kraji (o 17,7 %).

Počet léčených pacientů s nádorovým onemocněním (zhoubným i nezhoobným) a s nenádorovým onemocněním - nově přijatých i již dříve léčených v rámci celé ČR byl téměř shodný s rokem 2004 (101,2 % proti roku 2004). Zářením v roce 2005 byl léčen v průměru každý třetí až čtvrtý pacient, chemoterapií téměř čtvrtina pacientů a jiná terapie (např. hormonální, imunoterapie, hypertermie) byla aplikována u poloviny pacientů. V porovnání s rokem 2004 nejvyšší vzestup v počtu léčených pacientů celkem vykázal Jihočeský kraj, nejvíce pacientů léčených zářením a chemoterapií bylo zaznamenáno v kraji Hl. m. Praha.

Počet nově přijatých s nádorovým onemocněním (zhoubným i nezhoobným) k léčení byl v ČR o 4,5 % vyšší proti roku 2004. Terapii zářením podstoupila více než třetina pacientů, stejně jako chemoterapii, jinou terapii absolvovala více než čtvrtina pacientů. Větší rozdíly se projevují v krajích - 7 krajů vykázalo vzestup počtu nově přijatých nemocných s nádorovým onemocněním k léčení (nejvíce v Hl. m. Praze - vzestup o 30,8 %, kde nejvíce stoupla i jiná terapie), terapie zářením i chemoterapie měla nejvyšší nárůst ve Zlínském kraji (o 22,5 % a 31,8 %).

U nově přijatých pacientů k léčení s nenádorovým onemocněním celorepublikově byl počet o 4,1 % vyšší proti roku 2004, terapii zářením prodělalo 64,9 % pacientů a jinou terapii 35,1 % pacientů. V porovnání za kraje byl nejvyšší vzestup v počtu nově přijatých s nenádorovým onemocněním celkem v kraji Hl. m. Praha, stejně jako v terapii zářením a jiné terapii (o 46 % více).

Vybavení přístrojů pro diagnostiku a léčbu závisí nejen na velikosti kraje, ale i na typech nemocnic v kraji. Celkem v ČR bylo následující zastoupení jednotlivých druhů přístrojů: nejvíce bylo systémů pro plánování léčby (25,0 %), rtg terapeutických přístrojů (12,5 %) a lineárních urychlovačů s více energiemi X (12,5 %), radionuklidových ozařovačů Co60 (10,7 %), rtg simulátorů (10,7 %), dále radionuklidových ozařovačů Cs137, automatických - AFL přístrojů pro brachyterapii s HDR, lineárních urychlovačů s jednou energií X, automatických - AFL přístrojů pro brachyterapii s LDR/MDR, plánovacích CT a CT simulátorů. Nejvíce pacientů bylo ozařováno lineárními urychlovači s více energiemi X (43 364 pacientů).

Brachyterapie byla prováděná u 2 361 pacientů (o 10,5 % méně proti roku 2004).

Zhodnotíme-li činnost radiční onkologie a klinické onkologie v roce 2005 zjistíme, že v porovnání s rokem 2004 se činnost tohoto oboru v rámci celé ČR výrazně nezměnila - nárůst v počtu ošetření-vyšetření, v počtu nově přijatých pacientů ani v počtu léčených pacientů není velký (jednalo se zhruba o nárůst kolem 5 %). Významnější rozdíly se projeví v meziročním srovnání až u některých krajů, např. vzestup hodnot v kraji Hl. m. Praha je ovlivněn vznikem velké nové onkologické ambulance nebo v Pardubickém kraji u počtu ošetření-vyšetření, hlavně dispenzárních, kde došlo ke zpřesnění vykazování a projevil se i nárůst pacientů.

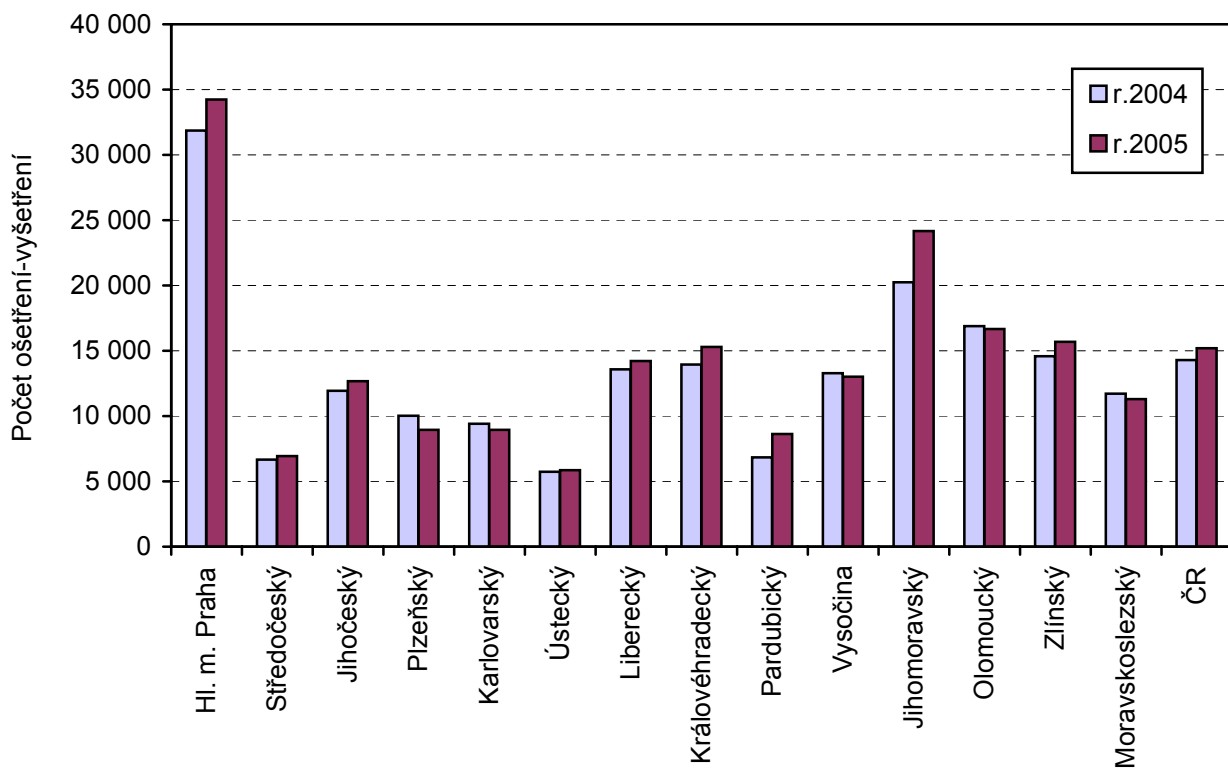
Při léčbě převažuje terapie zářením, z přístrojů jsou nejvíce využívány lineární urychlovače s více energiemi X. Počet lékařů se zvýšil (o 15,34 lékařů v přepočteném počtu více proti roku 2004). Jejich specializace nelze, vzhledem k jinému členění, mezi oběma roky porovnávat.

Vypracovala: MUDr. Jana Ajmová

**Počet ambulantních ošetření - vyšetření
radiační onkologie, klinická onkologie**

Kraj	Celkem		z toho dispenzární vyšetření	
	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005
Hl. m. Praha	371 520	402 634	129 545	129 339
Středočeský	75 809	79 862	32 614	38 306
Jihočeský	74 716	79 454	33 496	34 828
Plzeňský	55 046	49 194	14 174	15 968
Karlovarský	28 597	27 224	14 003	13 449
Ústecký	46 965	48 262	19 688	20 360
Liberecký	58 018	60 930	14 129	14 865
Královéhradecký	76 232	83 762	35 855	32 441
Pardubický	34 569	43 597	9 160	11 919
Vysočina	68 714	66 336	22 949	22 462
Jihomoravský	227 255	273 225	47 067	44 320
Olomoucký	107 324	106 483	73 789	70 300
Zlínský	86 224	92 619	32 912	34 208
Moravskoslezský	147 408	141 339	50 473	41 555
ČR	1 458 397	1 554 921	529 854	524 320

**Počet ambulantních ošetření - vyšetření
na 100 000 obyvatel**

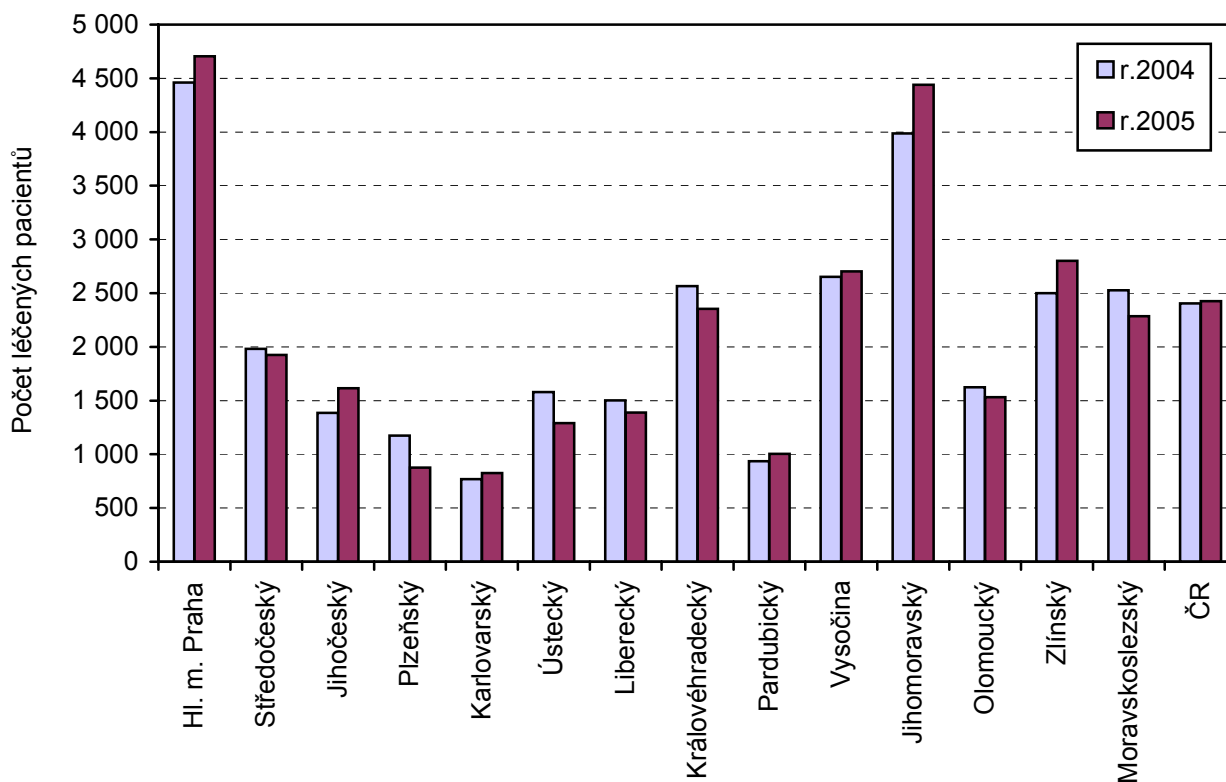

**Počet léčených pacientů pro nádorová (zhoubná i nezhojná)
a nenádorová onemocnění - radiační onkologie, klinická onkologie**

Kraj	Celkem		Terapie zářením		Chemoterapie		Jiná	
	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005
Hl. m. Praha	51 987	55 325	11 980	15 355	13 348	16 734	32 073	28 717
Středočeský	22 558	22 134	7 316	5 652	9 013	10 188	6 229	7 022
Jihočeský	8 674	10 120	2 990	2 643	4 641	4 481	4 111	4 846
Plzeňský	6 447	4 814	4 049	2 909	1 374	905	1 053	1 056
Karlovarský	2 331	2 512	813	873	1 154	990	725	769
Ústecký	12 948	10 628	4 315	4 146	5 407	6 024	3 837	2 283
Liberecký	6 413	5 952	3 073	2 935	1 409	1 389	2 028	1 677
Královéhradecký	14 036	12 898	6 288	6 344	5 250	4 927	3 076	2 255
Pardubický	4 727	5 072	1 946	1 899	2 036	2 270	745	903
Vysočina	13 718	13 780	5 322	5 942	2 992	3 320	5 674	4 838
Jihomoravský	44 732	50 175	7 654	7 600	5 006	5 273	32 495	37 793
Olomoucký	10 322	9 780	2 233	1 973	839	970	7 913	6 994
Zlínský	14 781	16 535	1 432	1 653	3 748	3 226	9 281	6 789
Moravskoslezský	31 786	28 590	6 861	5 957	7 329	9 338	18 327	13 519
ČR	245 460	248 315	66 272	65 881	63 546	70 035	127 567	119 461

Pozn.: rok 2004 za kraj Vysočina vypočten aritmetickým průměrem (vzhledem k chybnému vykazání)

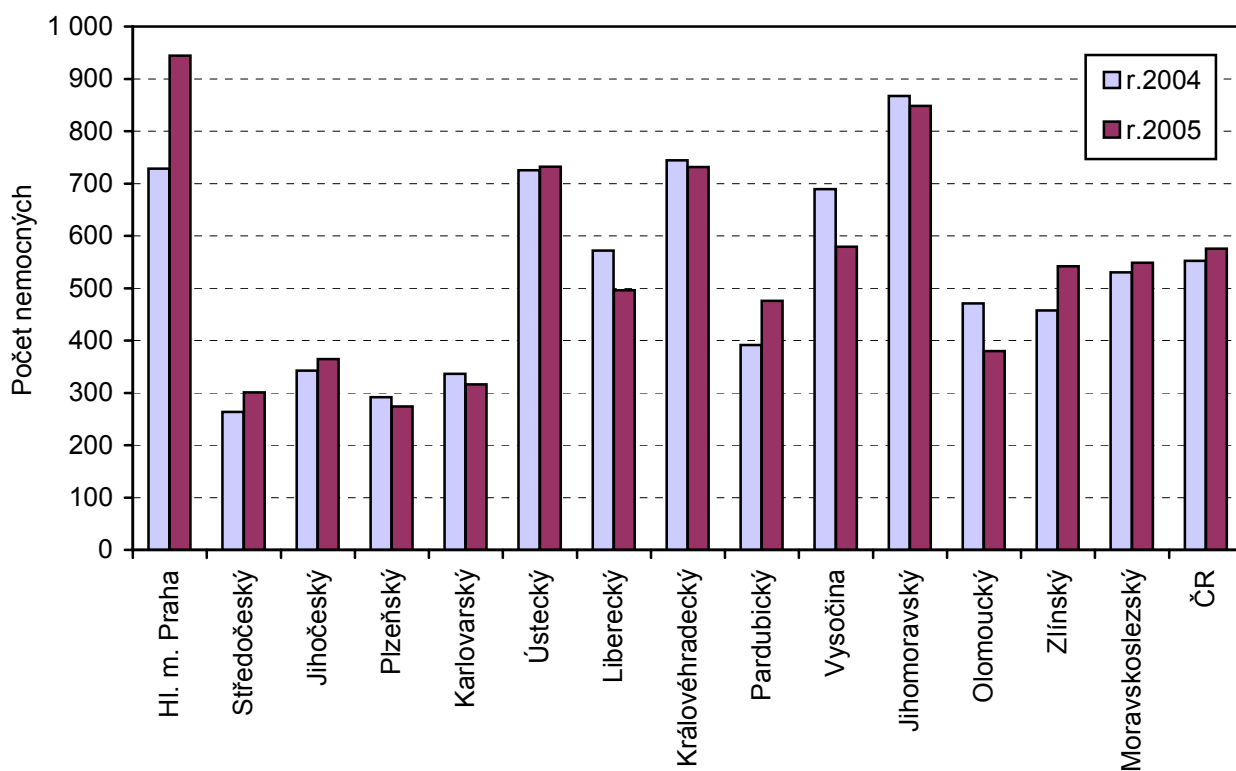
**Počet léčených pacientů
na 100 000 obyvatel**

**Počet nově přijatých nemocných s nádorovým onemocněním k léčení -
radiční onkologie, klinická onkologie**

Kraj	Celkem		Terapie zářením		Chemoterapie		Jiná	
	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005
Hl. m. Praha	8 492	11 110	4 207	4 226	3 250	3 783	2 799	3 885
Středočeský	2 999	3 458	491	496	1 903	2 112	615	957
Jihočeský	2 144	2 283	903	833	1 541	1 583	588	690
Plzeňský	1 601	1 509	1 040	777	650	499	308	254
Karlovarský	1 022	963	437	442	337	328	279	228
Ústecký	5 955	6 025	1 425	1 464	4 203	4 285	810	908
Liberecký	2 444	2 125	1 011	967	609	658	995	640
Královéhradecký	4 072	4 006	2 759	2 750	1 933	2 040	777	551
Pardubický	1 979	2 406	851	794	1 017	1 304	169	322
Vysočina	3 565	2 953	1 268	857	1 538	1 475	759	875
Jihomoravský	9 732	9 590	3 761	3 790	2 051	1 571	3 983	4 438
Olomoucký	2 993	2 427	1 169	1 075	546	688	1 315	816
Zlínský	2 705	3 200	622	762	1 153	1 520	1 183	1 058
Moravskoslezský	6 674	6 869	3 135	2 968	2 485	2 528	2 232	1 794
ČR	56 377	58 924	23 079	22 201	23 216	24 374	16 812	17 416

**Počet nově přijatých nemocných s nádorovým onemocněním
k léčení na 100 000 obyvatel**

**Počet nově přijatých nemocných s nenádorovým onemocněním
k léčení - radiační onkologie, klinická onkologie**

Kraj	Celkem		Terapie zářením		Jiná	
	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005	r. 2004	r. 2005
Hl. m. Praha	7 366	10 776	5 925	8 677	1 441	2 099
Středočeský	1 674	1 538	-	-	1 674	1 538
Jihočeský	1 854	1 590	954	917	900	673
Plzeňský	1 388	1 417	1 388	1 417	-	-
Karlovarský	321	392	321	392	-	-
Ústecký	2 520	2 159	2 496	2 104	24	55
Liberecký	2 037	2 068	1 963	1 885	74	183
Královéhradecký	2 263	1 938	2 040	1 915	223	23
Pardubický	1 095	1 056	1 095	1 056	-	-
Vysočina	1 811	2 159	1 417	1 849	394	310
Jihomoravský	4 193	3 787	3 365	3 086	828	701
Olomoucký	5 678	5 646	844	807	4 834	4 839
Zlínský	2 960	3 034	802	876	2 158	2 158
Moravskoslezský	4 635	3 874	2 325	1 922	2 310	1 952
ČR	39 795	41 434	24 935	26 903	14 860	14 531

**Počet nově přijatých nemocných s nenádorovým onemocněním
k léčení na 100 000 obyvatel**

